

KOKKUVÕTVAD MULJED HARIDUSFOORUMIST

31.01.2014

RAIVO JUURAK

„Sellises koolis tunneb õpilane end nagu kala vees“, ütles Mäetaguse kooli direktor Tarmo Valgepea foorumi teemat kommenteerides. Tunnid on selles koolis huvitavad, hinded pole karistuseks, vaid tunnustus. Selles koolis on ka pärast tunde palju põnevat tegevust. Lapsevanemad on selles koolis sagedased külalised. Seal õpib üle kümne õpilase klassis ja igal lapsel on palju erinevaid sõpru. Suuremates klassides on kaks või rohkem õpetajat. See kool ei ole ka liiga suur – linnas mitte üle 800 õpilase. Nii iseloomustati head kodulähedast kooli.

Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) üldhariduse osakonna juhataja Irene Käosaar iseloomustas seda kooli aga põhjalikumalt John Hattie kriteeriumidest lähtuvalt. Hattie järgi äratav hea põhikooli õpilases suuri lootusi iseenda suhtes, innustab teda pingutama – see on peamine hea kooli tunnus. Heas koolis märkab õpetaja varakult õpilase probleemi ja tuleb appi. Andekatele meeldib see kool sellepärast, et seal saab teistest kiiremas tempos edasi minna ja heas koolis saab õpetada üksteiselt ning seal ei panda iga liigutuse eest hinnet.

Inimese saatuse määravad 85 protsendi ulatuses tema isikuomadused ja ainult 15 protsenti ta koolis omandatud teadmised. Kui palju meie selle 85 protsendiga tegeleme? Nii küsis Sikupilli keskkooli direktor Villu Mengel. Vastuväiteks pakuti Pareto printsiipi, mille järgi võib 15 protsenti määrata ülejäänud 85 protsendi sisu.

Mida teha tühjeneva põhikooliga? küsis Kernu valla hariduskomisjoni esimees Moonika Järvela. Kui õpilasi pole kuskilt võtta, siis võiks sellesse kooli sisse tuua lasteaia, kohaliku rahva klubi tegevuse, täiskasvanute koolituskeskuse või midagi muud kogu piirkonnale tähtsat. Kui lapsi tegelikult ikkagi on kuskilt võtta, siis tuleks käivitada kooli ülestõotamise programm – tuleb alustada kooli saneerimist. USA-s, Suurbritannias jm toetab taolisi programme riik.

Ettepanekuid hariduspoliitikele

Foorumi teises pooles koostati rühmatööde käigus hariduspoliitikele ja -ametnikele ka konkreetseid ettepanekuid armsa kodulähedase põhikooli hoidmiseks ja edasiarendamiseks. Mõned nopped ettepanekutest:

HUVITAV TUND

- Videotunnid. Tuleb teha videosalvestused huvitavatest klassitundidest ja koguda need nt Soome-Eesti ühisesse hariduspilve, et inimesed saaksid sealt vaadata, kuidas rakendatakse ümberpööratud klassiruumi, keelekümblust, projektiõpet, head algust või mõnd muud efektiivselt õppemeetodil.
- Tunniplaani „augud“. Õpetajale tuleb planeerida ka vabu tunde, et ta saaks külastada kolleegide tunde.
- Vaba õppeveerand. Õpetaja peaks saama teatud aja tagant külastada teiste koolide tippõpetajate tunde.
- Õpetamise näitus. Korraldada õpetajate tööd analüüsiv kunstinäitus, kus on väljas maale, videopäevikuid, performance'eid, installatsioone jms.
- Võrgustikutöö. Lähestikku asuvad koolid võiksid teha Skype'i vm teel ühiseid tunde, rühma- ja kontrolltöid jms.
- Hariduskapital. Õpetajad võiksid sealt saada toetust oma kooli huvitavamaks ja armsamaks muutumise projektidele.

ERIVAJADUSTEGA LAPS

- Regulaarsed külastused. Tugikeskuse spetsialist peaks külastama iga oma piirkonna kooli paar-kolm korda nädalas, et lapsed saaksid järjekindlat abi.
- Delikaatsed isikuandmed. Klassijuhataja ja direktor peaksid siiski teadma õpilase rasket diagnoosi (nt epilepsia), et oleks võimalik probleemi ilmnemisel operatiivselt tegutseda.
- Tugispetsialisti palk. Seda peaks maksma riik. Väljalangus kutsekoolist.
- Karjäärinõustamine. See peab algama juba 5. klassis. Nii saab õpilane tutvuda mitme aasta jooksul paljude erialadega ja ta eksib eriala valides vähem.
- Väljalangevus. Põhikool peab valmistama õpilasi ette õppimiseks kutsekoolis. Praegu valmistatakse gümnaasiumiks.
- Järeleandmised. Ülikerged järeleksamid põhikooli lõpus on lubamatud. Kõigil peab olema lõpetades korrutustabel peas, protsendi leidmine jms arusaadav.
- Koostöö. Tuleb toetada tööstus-kaubanduskoja programm „Unistused ellu!“, kus rida ettevõtteid on avanud endal juures õppeklassid põhikooliõpilastele.

See, et põhikool võiks valmistada noori ette eelkõige kutsekoolis õppimiseks – see oli minu jaoks foorumi üks ootamatuid ja värskemaid ettepanekuid.